1

KOROŠKO ŠALEŠKI JAMARSKI KLUB 'SPELEOS – SIGA' VELENJE

PREJETO 02-11-2009
2/5
353-01-0001/09

Varstvo kraških jam in pitne vode v občini Žalec

Avtor besedila: Mojca Hribernik

Velenje, oktober 2009

Kazalo

1 Uvod 4
1.1 Nameni in cilji 4
1.2 Metodologija 4
1.3 Sodelujoči pri projektu v letu 2009 4
2 Kraški svet občine Žalec 4
2.1 Ložniško in Hudinjsko gričevje 4
2.1.1 Kratek oris Ponikovskega krasa 5
2.2 Posavsko hribovje 7
3 Kraške jame 8
3.1 Kras in kraške jame 8
3.2 Pomen kraških jam 8
3.3 Divja odlagališča odpadkov 9
3.4 Lege jam 10
3.5 Naravovarstveni nadzor 10
4 Jame Ponikovskega krasa 11
4.1 Naravne kraške jame Ponikovskega krasa 12
4.1.1 Jama na Dragi (ev. št.: 47393) 12
4.1.2 Lisičja jama (ev. št.: 43518) 14
4.1.3 Pekel pri Zalogu (ev. št.: 40553) 15
4.1.4 Rupe (ev. št.: 44615) 18
4.1.5 Sevšekova jama 1 (ev. št.: 45868) 19
4.1.6 Sevšekova jama 2 (ev. št.: 45869) 20
4.1.7 Spodnja Steska jama (ev. št.: 40168) 21
4.1.8 Zgornja Steska jama (ev. št.: 40169) 22
4.1.9 Kamnita hiša (ev. št.: 40500) 24
4.1.10 Boštenuhova jama (ev. št.: 40170) 24
4.1.11 Brezno nad Brezovo (ev. št.: 45508) 25
4.1.12 Brezno v Socki (ev. št.: 45507) 27
4.1.13 Kvartičevo brezno (ev. št.: 43517) 27
4.1.14 Lisičja luknja (ev. št.: 43519) 27
4.1.15 Lovska jama Rinka (ev. št.: 46600) 29
4.1.16 Rojnikovo brezno (ev. št.: 41267) 29
4.1.17 Smetišnica (ev. št.: 43538) 30
4.2 Jame rudniki 30
4.2.1 Jama za gostilno (ev. št.: 48026) 30
4.2.2 Jiračkova pogrezlina (ev. št.: 40552) 31
4.2.3 Nova jama (ev. št.: 44384) 31

4.3 Neznane jame ... 31
5 Hudinjsko gričevje ... 32
5.1 Naravne jame Hudinjskega gričevja ... 32
5.1.1 Špegličeva jama (ev. št.: 43512) ... 32
5.1.2 Zlodejeva luknja (ev. št.: 44827) ... 33
6 Posavsko hribovje ... 34
6.1 Kamnik ... 35
6.1.1 Kamniško brezno (ev. št.: 43583) ... 37
6.1.2 Jama v steni (ev. št.: 44828) ... 38
6.1.3 Vošnjakova jama (ev. št.: 44829) ... 39
6.1.4 Brezno 2 na Kamniku (ev. št.: 44831) ... 40
6.1.5 Silvotova jama (ev. št.: 44832) ... 41
6.1.6 Brezno 1 na Kamniku (ev. št.: 44833) ... 42
6.2 Slomnik, Medvedjek, Hom ... 43
6.2.1 Jama na Slomniku (ev. št.: 44192) ... 43
6.2.2 Petačeva jama (ev. št.: 43579) ... 43
6.2.3 Petačeva jama 2 (ev. št.: 48989) ... 44
6.2.4 Ocvirkova jama v Štadlerjevem gozdu (ev. št.: 45348) ... 45
6.3 Kotečnik ... 47
6.3.1 Ravbarska jama 1 nad Libojami (ev. št.: 40494) ... 47
6.3.2 Ravbarska luknja 2 nad Libojami (ev. št.: 40498) ... 47
6.3.3 Ravbarska luknja 3 nad Libojami (ev. št.: 40499) ... 47
6.3.4 Ravbarjev spodmol (ev. št.: 44387) ... 48
6.3.5 Bungola (ev. št.: 46371) ... 49
7 Odprta vprašanja in nadaljnje aktivnosti ... 50
8 Sklep ... 50
9 Literatura in viri ... 50
10 Seznam slik ... 50
11 Seznam tabel in kart ... 52

1 Uvod

Občina Žalec je v letu 2008 sofinancirala nalogo Varstvo kraških jam in pitna voda na Ponikovski planoti. V letu 2009 pa je sofinancirala projekt Varstvo kraških jam in pitne vode v občini Žalec, ki je nadgradnja projekta iz leta 2008. Tokrat smo obravnavali jame občine Žalec, ki so izven krajinskega parka Ponikovski kras. V tej nalogi so združeni rezultati obeh projektov.

1.1 Nameni in cilji

Za vse jame obravnavanega območja smo ponovno določili lokacije vhodov. Preverili smo tudi stanje jam: poškodbe jamskega inventarja, morebitna divja odlagališča odpadkov. Jame smo fotografirali. Pridobljene podatke pa smo vnesli v GIS.
Uspeh varovanja narave je povezan z osveščenostjo in sprejetjem programa varstva jam med domačini in lastniki zemljišč. Zato smo v decembru 2008 na območju Ponikovskega krasa izvedli strokovno ekskurzijo z ogledi kraških jam in drugih kraških pojavov. Predvidevamo izvedbo še vsaj ene strokovne ekskurzije na območju občine Žalec. Z osveščanjem javnosti bomo skušali zmanjšati problem novo nastajajočih divjih odlagališč.
Samo v jamah brez odpadkov je možno ohranjanje ugodnega stanja življenjskih prostorov tam živečih vrst. Z osveščanjem javnosti bomo pomagali pri preprečevanju nadaljnjega obremenjevanja jam ter s tem tudi pitne vode. S promocijo varstva narave in z različnimi aktivnostmi, ki dvigujejo raven osveščenosti pomena zdravega okolja in trajnostnega razvoja bomo pripomogli k trajnostnem ravnanju z naravnimi viri.

1.2 Metodologija

Metode so bile terenske in kabinetne. Na terenu smo s pomočjo jamarske opreme in jamarske tehnike preiskali jame. Lego vhodov jam smo določili s pomočjo GPSa in kart večjega merila. Podatke smo vnesli v geografski informacijski sistem.

1.3 Sodelujoči pri projektu v letu 2009

Rajko Bračič, Mojca Hribernik, Mitja Jenko, Mateja Mazgan, Patricija Oštir, Slavko Plahuta, Miran Puc, Andrej Ramšak, Tadeja Rataj, Nadja Tratnik, Marjan Vengust, Tomaž Vodenik.

2 Kraški svet občine Žalec

Severni del občine Žalec sega v Ložniško in Hudinjsko gričevje. Osrednji del občine predstavlja Savinjska ravan. Južni del občine pa Posavsko hribovje. Kras se pojavlja na južnem območju Posavskega hribovja ter Ložniškega in Hudinjskega gričevja. V občini Žalec se pojavlja osameli tip krasa.

2.1 Ložniško in Hudinjsko gričevje

Ložniško in Hudinjsko gričevje se razteza v severnem delu občine. Celotno gričevje se razteza med Velenjskim in Konjiškim hribovjem na severu, Spodnjo Savinjsko

dolino na jugu, Savinjo na zahodu ter Voglajnskim gričevjem na vzhodu. Gričevji loči potok Pirešica. Pretežni del Ložniškega gričevja v občini Žalec predstavlja Ponikovska planota skupaj s Sevčnikom. To območje je skoraj v celoti kraško, zato ga posebej opisujem.
Vzhodno od doline Pirešice se razteza Hudinjsko gričevje, kjer se apnenci pojavljajo redkeje in kjer sta znani le dve kraški jami na območju Galicije.

2.1.1 Kratek oris Ponikovskega krasa

Krajinski park Ponikovski kras leži na območju Ložniškega gričevja, ki se razteza med Spodnjo Savinjsko dolino na jugu in Šaleško dolino na severu. Območje parka je razvidno s karte 1. Območje parka je zavarovano z Odlokom o razglasitvi naravnih znamenitosti v občini Žalec (1998).
Na območju parka najdemo številne kraške pojave: kraške jame, ponikalnice, požiralnike, ponore, kraške izvire, vrtače in tudi nekatere drobne kraške oblike.
Za kraški teren je značilno podzemeljsko pretakanje voda. Najbolj poznana ponikalnica tega območja je Ponikvica, ki nekaj časa teče po površju potem pa izgine v podzemlje, kjer je ustvarila oz. še vedno ustvarja jamo Pekel. Izviri so na obrobju planote.

Slika 1: Informativna tabla na obrobju krajinskega parka (foto: Hribernik, 2008).

Slika 2: Kraško površje nad jamo Pekel (foto: Hribernik, 2008).

Slika 3: Požiralnik Ponikvice (foto: Hribernik, 2008).

Značilen je plitvi kras, zato se pojavljajo predvsem vodoravne jame oz. plitva brezna. Omeniti velja, da se pogosto se napačno navaja, da je Tajna jama na območju parka, kar pa ni res.

Pretežni del Ponikovske planote sestavlja triasni (norijska in retijska stopnja) debeloskladovit in masiven svetlo siv dachsteinski apnenec, ki prehaja v debelozrnat dolomite. Med apnencem so tudi debeli vložki apnenčeve breče. Starost obravnavanih plasti je dokazana večinoma s fosilnimi ostanki. V dolomitu in dachsteinskem apnencu najdemo velike megalodontidne školjke. Debeline plasti dachsteinskega apnenca so okoli 1000 metrov. Tu se je razvila večina kraških

pojavov. V obliki manjših krp se pojavljajo tudi jurski skladi s ploščastimi apnenci z roženci in laporji.

Slika 4: Območje Ponikovskega krasa (foto: Hribernik, 2008).

V oligocenu so se na širšem območju Velike Pirešice in Ponikovske planote razvili keratofirski tufi in keratofirji. Med temi kamninami dobimo vložke temnega sivega organogenega apnenca. Nad soteškimi plastmi ali starejšo podlago leži siva masivna lapornata morska glina oz. sivica. Nad in med morsko glino ali neposredno nad starejšo podlago več ali manj debelo skladovnico andezitnega tufa.
Ob potokih so aluvialni nanosi, ki so pretežno peščeni in zaglinjeni (Buser, 1979, 27).

2.2 Posavsko hribovje

Posavsko hribovje je največja slovenska pokrajina s pestro geološko sestavo. V občini Žalec se na posameznih hribih te pokrajine pojavljajo kraški pojavi. Kraške jame so poznane na Slomniku, Medvedjeku, Homu, Kamniku in Kotečniku.

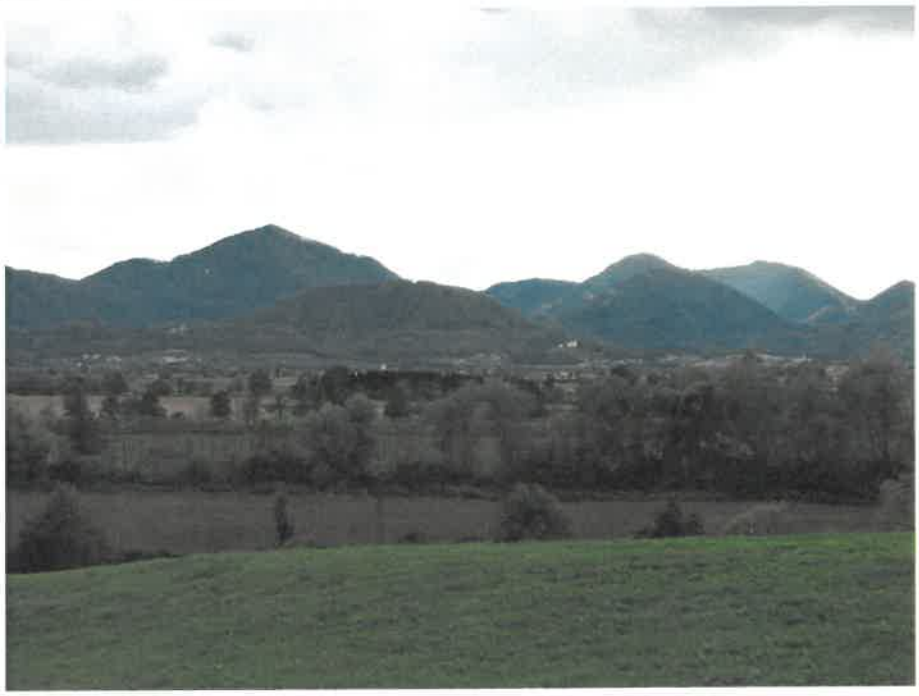

Slika 5: Posavsko hribovje (foto: Hribernik, 2009).

3 Kraške jame

3.1 Kras in kraške jame

Kras se pojavlja tam, kjer so karbonatne kamnine (dolomit, apnenec). Posebnost krasa je podzemeljsko pretakanje voda. Podzemeljske vodne poti so včasih dostopne tudi človeku. V večini primerov pa poti kraških voda poznamo slabo ali pa sploh ne.
Jamarska definicija pravi, da so jame naravne votline, dolge ali globoke vsaj 10 m in dostopne človeku.

3.2 Pomen kraških jam

Uredba o zvrsteh naravnih vrednot (Uradni list RS 52/2002 in 67/2003) uvršča kraške jame med podzemeljske geomorfološke naravne vrednote. Kraške jame imajo status naravnih vrednot državnega pomena. Nekatere so tudi naravni spomeniki.
Kraške jame so poseben del naravnega okolja, ki nastaja izredno počasi in postopno. Jame in kraška območja služijo prebivalstvu kot vir pitne vode. Skrb za ta naravni vir je dolžnost vseh, ki vplivajo na kraško okolje in vseh, ki so odvisni od virov kraške vode.
30. januarja 2004 je bil sprejet Zakon o varstvu podzemnih jam, ki se v praksi premalo izvaja.
Posebno jamsko okolje je življenjsko okolje specializiranih oblik življenja, ki so zelo občutljive na motnje, ki jih povzroča človek. Laikom najbolj poznani prebivalci jam so netopirji. Vse vrste netopirjev so ogrožene in zaščitene z zakonom. V jamah je še veliko drugih, drobnih živali, ki so sicer težje vidne toda bolj številne kot netopirji. Te drobne živali so prilagojene na življenje v negostoljubnem jamskem okolju in so del uravnoteženega jamskega ekosistema.

Vsako onesnaženje lahko ogrozi pitno vodo. Jamski ekosistemi so izredno občutljivi. Pritiski človekove dejavnosti ogrožajo podzemeljske habitate. Z nepoznavanjem kraškega sveta in njegove občutljivosti, se lahko zgodi, da bodo nekatere vrste izumrle še preden bodo odkrite.
V kamnolomih pogosto uničijo, zaminirajo celotne jamske sisteme. Nekateri ljudje uničujejo in odnašajo jamski inventar. Posamezniki pišejo grafite na jamske stene.

Slika 6: Netopir (foto: Bračič, 2008).

3.3 Divja odlagališča odpadkov

Grožnja na poti trajnostnega razvoja ter zdravega in kvalitetnega življenja posameznika so tudi divja odlagališča odpadkov v kraških jamah, ki predstavljajo grožnjo virom pitne vode. Kljub čedalje večjemu deležu prebivalstva vključenega v sistem rednega zbiranja in odvoza komunalnih odpadkov, se še vedno dogaja, da ljudje odlagajo odpadke v jame. Kraški izviri so vir pitne vode za precejšen delež prebivalstva. Kakovost pitne vode je odvisna od stopnje obremenjevanja in samočistilnih sposobnosti okolja. Samočistilne sposobnosti okolja so na kraškem terenu, zaradi specifičnega podzemeljskega pretakanja, izredno majhne.
Odkrivanje starih ekoloških bremen ter njihovo vrednotenje ter določanje vplivov na okolje skupaj z osveščanjem prebivalcev za zmanjševanje problema novo

nastajajočih divjih odlagališč spada med pomembnejše državne cilje. Je pomemben prispevek k trajnostnem razvoju.

3.4 Lege jam

Nekatere jame so bile registrirane že v 20ih in 30ih letih 20. stoletja. Tehnika raziskovanja jam je bila v preteklosti še v povojih, določanje leg vhodov jam pa je bilo težavno opravilo, saj so bile karte v velikem merilu težko dostopne, GPSov niso poznali. To je botrovalo temu, da imajo jame pogosto napačno določeno lego vhoda. Marsikatera jama je tako registrirana dvakrat ali celo večkrat pod različnimi imeni. To vodi v zmedo in slab nadzor nad podzemeljskimi geomorfološkimi naravnimi vrednotami državnega pomena. Napačno določene lege vhodov jam povzročajo probleme pri določanju številke parcele, kjer je jama. Tudi v primeru zavarovanja območij varovanja narave (naravni rezervati, naravni spomeniki, krajinski in regijski parki) je zelo pomembna točna določitev lege vhoda jame, saj je potrebno v odlokih za razglasitev zavarovanih območij navesti prave parcelne številke.
Tudi pri določanju območij Nature 2000 je zelo nujen natančen podatek o legi jame. V primeru Ocvirkove jame v Štadlerjevem gozdu v občini Žalec je bilo območje Nature 2000 določeno napačno, zaradi napačnih podatkov o legi jame. S ponovnim dokumentiranjem jam bomo te probleme odpravili.

3.5 Naravovarstveni nadzor

Jamarji smo zaradi svojih specifičnih kvalitet (obvladovanje jamarske tehnike) učinkovit nadzornik nad podzemeljskimi geomorfološkimi naravnimi vrednotami, saj v okviru državne uprave ni mogoče zagotoviti učinkovitega nadzora.

4 Jame Ponikovskega krasa

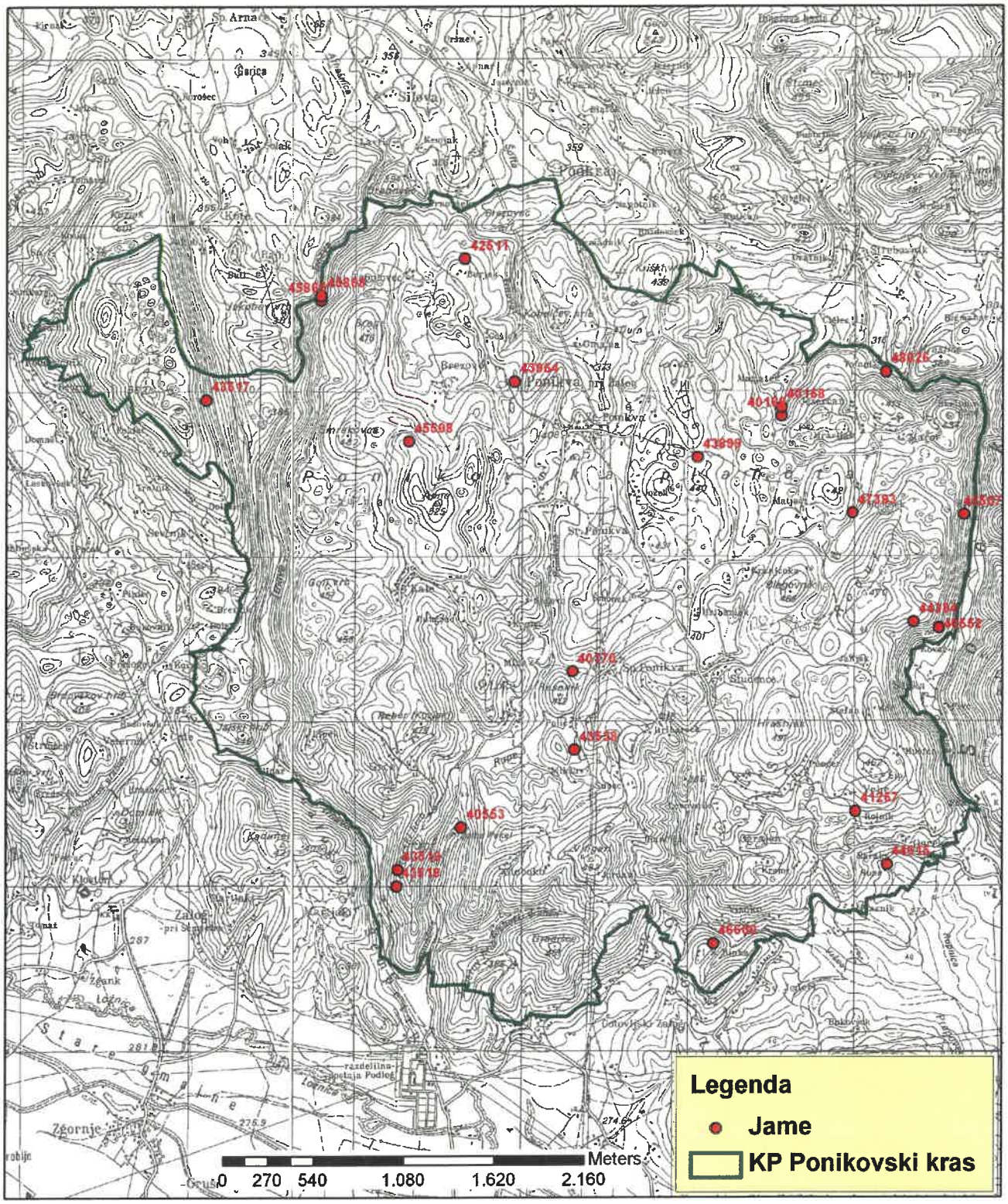

Karta 1: Območje KP Ponikovski kras in kraške jame.

Vir kartografske podlage: Skenogram DTK 25, GURS.

Ident. št.	Ime jame	X	Y
43538	Smetišnica	46,29443	15,14200
48026	Jama za gostilno	46,31500	15,16634
40552	Jiračkova pogrezlina	46,30105	15,17045
44384	Nova jama	46,30137	15,16850
47393	Jama na Dragi	46,30732	15,16372
43518	Lisičja jama	46,28703	15,12822
40553	Pekel pri Zalogu	46,29022	15,13323
44615	Rupe	46,28812	15,16638
45868	Sevšekova jama 1	46,31923	15,12237
45869	Sevšekova jama 2	46,31896	15,12234
40168	Spodnja Steska jama	46,31308	15,15815
40169	Zgornja Steska jama	46,31263	15,15815
40500	Kamnita hiša	46,2986	15,16835
40170	Boštenuhova jama	46,29871	15,14188
45508	Brezno nad Brezovo	46,31131	15,12916
45507	Brezno v Socki	46,30721	15,17241
43517	Kvartičevo brezno	46,31359	15,11336
43519	Lisičja luknja	46,28793	15,12829
46600	Lovska jama Rinka	46,28385	15,15287
41267	Rojnikovo brezno	46,29103	15,16393

Tabela 1: Koordinate vhodov jam Ponikovskega krasa (WGS-84).

20 jam

23 NV

4.1 Naravne kraške jame Ponikovskega krasa

4.1.1 Jama na Dragi (ev. št.: 47393)

Sinonim: /
Dolžina: 48 m
Globina: 1 m

Način nastanka: v freatičnih razmerah
Vodne razmere: izvirna jama
Divje odlagališče odpadkov v jami: ne
Znatne poškodbe jamskega inventarja: ne

Jama na Dragi se nahaja v neposredni bližini ceste, ki pelje preko Ponikovske planote. Že takoj na vhodu se srečamo z vodo. Za obisk jame so priporočljiva neoprenska oblačila. Pretežni del jame predstavljajo ozki prehodi. Ozki prehodi in voda zadržujeta obiskovalce, ki bi poškodovali jamo. Jama je bogato zasigana. Konča se s sifonom. Spremenjen je le vhodni del. Tik ob vhodu so naredili izkop in vodo iz jame speljali v cevi.
V jami smo naleteli na nekaj živali: pajkovce, kobilice, polže.

Slika 7: Raziskovanje Jame na Dragi (foto: Oštir, 2008).

Slika 8: Helektiti v Jami na Dragi (foto: Oštir, 2008).

4.1.2 Lisičja jama (ev. št.: 43518)

Sinonim: /
Dolžina: 27 m
Globina: 1 m

Način nastanka: v freatičnih razmerah
Vodne razmere: brez vodnega toka
Divje odlagališče odpadkov v jami: da
Znatne poškodbe jamskega inventarja: da

Jama je enostavno dostopna in leži sredi gozda, v bližini poselitvenih območij. V jami so odpadki: pločevina, plastika, kosi pohištva. Vsega skupaj približno 0,7 m^3. Jamarji Koroško Šaleškega jamarskega kluba 'Speleos-Siga' smo se odločili, da bomo jamo očistili.

Slika 9: Odpadki v Lisičji jami (foto: Hribernik, 2008).

Slika 10: Kapniki v Lisičji jami (foto: Hribernik, 2008).

4.1.3 Pekel pri Zalogu (ev. št.: 40553)

Sinonim: Pekel, Peklo, Pekel pri Šempetru, Pekel pri Podlogu, Jama Pekel
Dolžina: 1500 m
Globina: 40 m

Način nastanka: v freatičnih razmerah
Vodne razmere: izvirna jama
Divje odlagališče odpadkov v jami: ne
Znatne poškodbe jamskega inventarja: da
Opombe: zaklenjena jama

Slika 11: Rastje v jami Pekel (foto: Hribernik, 2008).

Slika 12: Kapniki porasli z algami, mahom (foto: Hribernik, 2008).

Slika 13: Ponvice v Peklu (foto: Hribernik, 2008).

Jama Pekel je najdaljša in najbolj znana jama obravnavanega območja. Obenem je tudi edina turistična jame Ponikovskega krasa. Jamo je ustvaril oz. jo še ustvarja potok Ponikvica, ki izvira v bližini Ponikve, teče preko planote in potem na območju Rup ponikne v podzemlje. Ponovno ga srečamo v jami Pekel, kjer je izoblikoval ogromne rove in dvorane. Iz jame izvira pod imenom Peklenščica.
Turistični del jame pelje skozi aktivni, vodni del jame in se nadaljuje v višje ležeče, neaktivne rove. V jame so urejene poti, nameščene ograje, kovinske stopnice. Ponekod so z betonom utrjena pobočja. Na koncu jame je narejen umetni rov, ki omogoča, da turisti pridejo iz zgornjih delov jame ne da bi se jim bilo potrebno vračati nazaj po isti poti.

Slika 14: Turistična infrastruktura (foto: Hribernik, 2008).

Slika 15: Luč in rastje v Peklu (foto: Hribernik, 2008).

Turistični del jame je elektrificiran. Toplota in svetloba okrog luči sta povzročili bujno rast alg, mahu in trave. Ponekod rastje sega par metrov nad lučmi.
Zaradi turističnih obiskovanj so opazne tudi nekatere poškodbe sigovih tvorb.

4.1.4 Rupe (ev. št.: 44615)

Sinonim: Jama Rupe
Dolžina: 385 m
Globina: 25 m

Način nastanka: v freatičnih razmerah
Vodne razmere: izvirna jama
Divje odlagališče odpadkov v jami: ne
Znatne poškodbe jamskega inventarja: ne

Rupe so ena izmed najdaljših jam Ponikovske planote. Trenutni podatki kažejo, da je dolga le 385 m. Jama pa je daljša vsaj za 200 m. Jamarji Koroško Šaleškega jamarskega kluba 'Speleos-Siga' Velenje smo izmerili še ne izmerjeni in ne narisani del jame. Žal je pri povratku prišlo do težav in sem zapiske namočila v vodo in blato.

Del zapiskov (3 vizure) je bil uničen. Ponovne meritve bomo opravili, ko bo vodostaj dovolj nizek, da bo mogoč obisk jame.

Slika 16: Raziskovanje Rup (foto: Kovačič, 2008).

Jamo bi lahko delili na 4 različne dele. Prvi del jame (vključno z vhodnim) predstavlja ozek rov, ki ga ob višjem vodostaju zalije voda, ki občasno izvira iz jame. Ta del ni zasigan. Prehod skozenj je možen s plazenjem po trebuhu.
Drugi del jame je bogato zasigan. Tu je ogromno različnih kapnikov in sigovih ponvic. Jamsko okrasje je ohranjeno, saj prvi del zadrži večino vsiljivcev.
Tretji del jame je podorni del. Tu so ogromni prostori, kjer so raztreščeni veliki skalni bloki. Na koncu tega dela je ozek prehod v četrti, blatni del jame.
V blatnem delu jame je po dnu rova veliko blata pomešanega z vodo. Pogosto se pogrezamo preko kolen v mešanico blata in vode. V kolikor počasi hodiš skozi ta del, obstaja nevarnost, da ne bi mogel izvleči nog. Ta del se konča s sifonom, kjer voda sega do pasu.
Jamo se da obiskati le v suhem vremenu. V kolikor je napovedan dež, obisk močno odsvetujem, saj obstaja nevarnost zalitja prvega dela jame, kar bi onemogočilo izhod iz jame.
Približno 10 m pod vhodom v jamo je kraški izvir vode imenovan Rupe. Voda tega potočka teče skozi jamo. Ob višjem vodostaju pa tudi skozi vhod jame.

4.1.5 Sevšekova jama 1 (ev. št.: 45868)

Sinonim: /
Dolžina: 45 m
Globina: 5 m

Način nastanka: v freatičnih razmerah
Vodne razmere: izvirna jama
Divje odlagališče odpadkov v jami: ne

Znatne poškodbe jamskega inventarja: ne
Tudi ta jama je izvirna jama. Iz jame izvira potoček, ki je oblikoval jamo in ki ima svoje zaledje na območju Ponikovske planote. Za obisk jame so potrebna neoprenska oblačila. Jama se konča s sifonom.

Slika 17: Raziskovanje Sevšekove jame 1 (foto: Oštir, 2008).

4.1.6 Sevšekova jama 2 (ev. št.: 45869)

Sinonim: /
Dolžina: 30 m
Globina: 0 m

Način nastanka: v freatičnih razmerah
Vodne razmere: brez vodnega toka
Divje odlagališče odpadkov v jami: ne
Znatne poškodbe jamskega inventarja: ne

Sevšekova jama 2 se nahaja nekaj metrov nad Sevšekovo jamo 1. Po vsej verjetnosti je to zgornja, neaktivna etaža Sevšekove jame 1. Sedaj ni prehodne povezave med jamama. Jama je enostavno dostopna.

4.1.7 Spodnja Steska jama (ev. št.: 40168)

Sinonim: /
Dolžina: 25 m
Globina: 1 m

Način nastanka: v freatičnih razmerah
Vodne razmere: izvirna jama
Divje odlagališče odpadkov v jami: ne
Znatne poškodbe jamskega inventarja: da
Opombe: zaklenjena jama

Slika 18: Vhod v Spodnjo Stesko jamo (foto: Bračič, 2008).

Spodnja Steska jama se nahaja tik pod Zgornjo Stesko jamo. Verjetno je to mlajša, še aktivna etaža istega jamskega sistema. Prehod med njima ni možen.
Vhod jame je zaprt. Delno je zazidan z betonskimi kvadri ter delno zamrežen. Na vratih je ključavnica. Vhod je zaprt brez vednosti pristojnih služb za varstvo narave in to na način, ki je povsem neprimeren. Kdo ima ključe nam ni uspelo izvedeti. Jamar, ki je bolj drobne postave se lahko stisne skozi špranjo nad vrati. Ostalim je dostop v jamo preprečen.

4.1.8 Zgornja Steska jama (ev. št.: 40169)

Sinonim: /
Dolžina: 107 m
Globina: 6 m

Način nastanka: v freatičnih razmerah
Vodne razmere: brez vodnega toka
Divje odlagališče odpadkov v jami: ne
Znatne poškodbe jamskega inventarja: da

Jama je bogato zasigana. Po dnu jame je veliko ponvic, ki so delno uničene. Uničenih je tudi nekaj kapnikov. Razlog je v enostavni dostopnosti jame.

Slika 19: Kapniško okrasje v Zgornji Steski jami (foto: Bračič, 2008).

Slika 20: Kapniki v Zg. Steski jami (foto: Bračič, 2008).

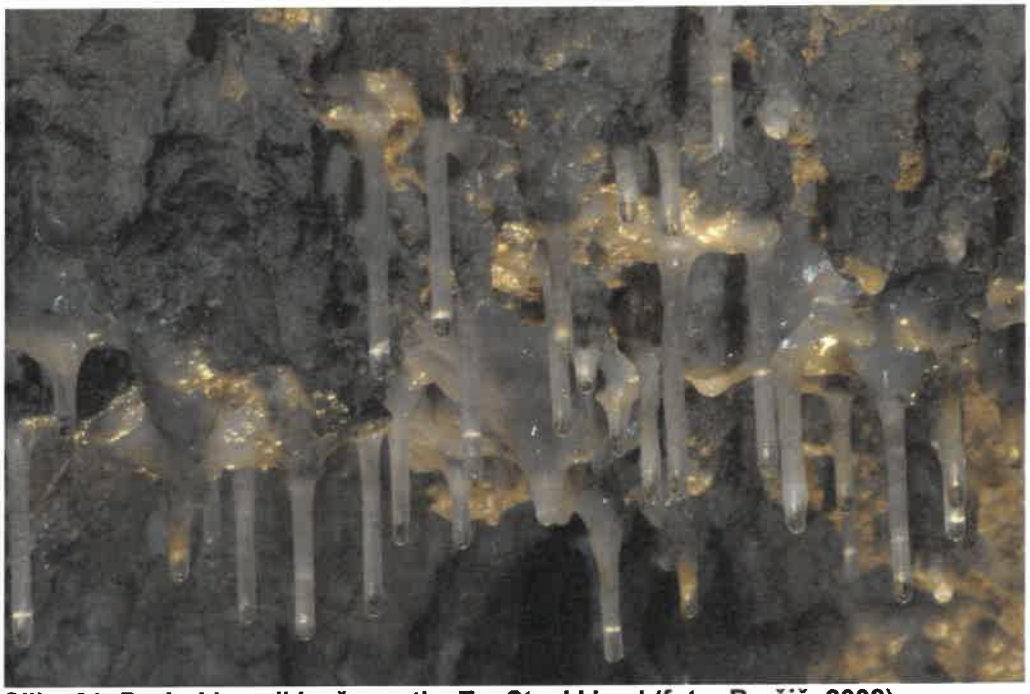

Slika 21: Drobni kapniki – špageti v Zg. Steski jami (foto: Bračič, 2008).

4.1.9 Kamnita hiša (ev. št.: 40500)

Sinonim: Bezgečova jama, Bezgečeva jama
Dolžina: 721 m
Globina: 31 m

Način nastanka: v freatičnih razmerah
Vodne razmere: izvirna jama
Divje odlagališče odpadkov v jami: ne
Znatne poškodbe jamskega inventarja: da
Opombe: vgrajena vrata

Slika 22: Zgornji vhod v Kamnito hišo, kjer so vidne sledi izkopavanj (foto: Hribernik, 2008).

Jama ima dva vhoda. Zgornjega suhega ter spodnjega, kjer je tudi izvir potoka. Vhodni del jame (zgornji vhod) je znan kot arheološko najdišče. Žal se več kot očitno vidne sledi izkopavanj na črno. Nekdo je prekopaval z namenom preprodajanja naše kulturne dediščine.
V začetnem delu jame je jezero. Pred jezerom so v jamski rov vgrajena železna vrata, ki pa niso zaklenjena. Nadaljevanje je možno le s čolnom. Jezero je botrovalo temu, da jama nima veliko obiskovalcev in je tako na drugem bregu jezera ohranjena. Na drugi strani jezera je namreč ogromno kapnikov. Jama je dokaj razvejana. Suhi, neaktivni rovi so bogato zasigani. Spodnji, vodni del pa pelje do končnega sifona.

4.1.10 Boštenuhova jama (ev. št.: 40170)

Sinonim: Jama pod Sušilnico, Jama pri Sušilnici, Boštuhova jama
Dolžina: 96 m
Globina: 5 m

Način nastanka: v freatičnih razmerah
Vodne razmere: brez vodnega toka

Divje odlagališče odpadkov v jami: da
Znatne poškodbe jamskega inventarja: da

Slika 23: Vhod v Boštenuhovo jamo (foto: Bračič, 2008).

Vhod v jamo se nahaja tik za sušilnico. Jamski rov se nadaljuje plitvo pod površjem in tik pod hišo. Jama je enostavno dostopna. Bogato kapniško okrasje je precej poškodovano. Po nekod so posamezni kosi odpadkov. Po stenah so napisi. Največji problem je ta, da je jama nadomestek greznice. Iz hiše nad jamo je odpadna voda speljana naravnost v jamo, zato v jami smrdi po fekalijah in drugih odpadnih stvareh.

4.1.11 Brezno nad Brezovo (ev. št.: 45508)

Sinonim: /
Dolžina: 34 m
Globina: 10 m

Način nastanka: v vadoznih razmerah
Vodne razmere: brez vodnega toka
Divje odlagališče odpadkov v jami: da
Znatne poškodbe jamskega inventarja: da

Vhod v brezno je relativno ozek. Sledi stopnjasto brezno s spodnjim vodoravnim delom, ki je lepo zasigan. Kljub ozkemu vhodu je v breznu precej veliko tele oz. telica. Nekdo se je moral pošteno potruditi, da je žival spravil v jamo. Kadaver je še v dobrem stanju, kar pomeni, da ni dolgo nazaj, ko ga je nekdo odvrgel v jamo. Žival je brez številke v ušesu. Brezno se nahaja sredi gozda, skoraj na vrhu vzpetine Apno. Obstaja velika nevarnost okužbe virov pitne vode.
Videti je, da so v preteklosti obiskovali brezno, saj so kapniki poškodovani. Našli pa smo tudi sledi, ki kažejo na obiskovalce.

Slika 24: Kadaver v Breznu nad Brezovo (foto: Hribernik, 2008).

Slika 25: Vhod v Brezno nad Brezovo (foto: Hribernik, 2008).

4.1.12 Brezno v Socki (ev. št.: 45507)

Sinonim: Brezno pri Veliki Pirešici
Dolžina: 13 m
Globina: 10 m

Način nastanka: v vadoznih razmerah
Vodne razmere: brez vodnega toka
Divje odlagališče odpadkov v jami: ne
Znatne poškodbe jamskega inventarja: ne

Manjše brezno v bližini ceste Velika Pirešica – Velenje.

4.1.13 Kvartičevo brezno (ev. št.: 43517)

Sinonim: /
Dolžina: 31 m
Globina: 31 m

Način nastanka: v vadoznih razmerah
Vodne razmere: brez vodnega toka
Divje odlagališče odpadkov v jami: da
Znatne poškodbe jamskega inventarja: da
Opombe: brezno je uničeno, zasuto z odpadki

4.1.14 Lisičja luknja (ev. št.: 43519)

Sinonim: /
Dolžina: 18 m
Globina: 10 m

Način nastanka: v vadoznih razmerah
Vodne razmere: brez vodnega toka
Divje odlagališče odpadkov v jami: da
Znatne poškodbe jamskega inventarja: da

Lisičja luknja je v neposredni bližini Lisičje jame. Med vhodoma je le 5 metrov. Prehod med njima pa ni možen.
Lisičja luknja je nastala s podorom stropa nad votlino. Jama je odlagališče odpadkov. V njej je tudi mrhovina. Odpadki v jami ogrožajo pitno vodo.

Slika 26: Vhod v Lisičjo luknjo (foto: Hribernik, 2008).

Slika 27: Odpadki v Lisičji luknji (foto: Hribernik, 2008).

4.1.15 Lovska jama Rinka (ev. št.: 46600)

Sinonim: /
Dolžina: 11 m
Globina: 8 m

Način nastanka: v vadoznih razmerah
Vodne razmere: brez vodnega toka
Divje odlagališče odpadkov v jami: da
Znatne poškodbe jamskega inventarja: da

Slika 28: Prehod med odpadki (foto: Hribernik, 2008).

Jama je v bližini lovske koče Rinka. Žal je tudi ta jama postala odlagališče odpadkov. Skupno količino in sestavo odpadkov je težko določiti, saj so delno prekriti z zemljo. Del odpadkov smo odstranili jamarji Koroško Šaleškega jamarskega kluba 'Speleos-Siga' Velenje.

4.1.16 Rojnikovo brezno (ev. št.: 41267)

Sinonim: /
Dolžina: 10 m
Globina: 10 m

Način nastanka: v vadoznih razmerah
Vodne razmere: brez vodnega toka
Divje odlagališče odpadkov v jami: da
Znatne poškodbe jamskega inventarja: da

Rojnikovo brezno je primer uničene jame. Brezno naj bi bilo sredi manjšega vinograda. Domačini so nam pokazali kje je bilo nekoč brezno. Sedaj je popolnoma zasuto in dostop vanj ni možen.

V bližini lokacije tega brezna so nam pokazali še eno brezno tik ob vikendu. Vhod vanj je delno obzidan in lastnik vikend hišice ga je še do nedavnega uporabljal za stranišče. Iz razumljivih razlogov se vanj nismo spustili tako, da ne morem oceniti njegovih razsežnosti.

Slika 29: Jama WC (foto: Hribernik, 2008).

4.1.17 Smetišnica (ev. št.: 43538)

Sinonim: /
Dolžina: 36 m
Globina: 11 m

Način nastanka: v vadoznih razmerah
Vodne razmere: brez vodnega toka
Divje odlagališče odpadkov v jami: da
Znatne poškodbe jamskega inventarja: da

Vhod v jamo je na gozdnem robu, blizu območja poselitve. Kot že samo ime pove, so v jami smeti. Prevladuje plastika, pločevina ter gospodinjski odpadki. Vmes je precej kosti, kar dokazuje, da so v jamo metali tudi mrhovino, ki pa je že razpadla.

4.2 Jame rudniki

Na območju Ponikovskega krasa so registrirane tri jame, ki so v bistvu opuščeni rudniki. Ponekod je težko določiti kaj je umetnega nastanka in kaj je naravnega.

4.2.1 Jama za gostilno (ev. št.: 48026)

Sinonim: /
Dolžina: 30 m
Globina: 1 m

Način nastanka: rudnik
Vodne razmere: brez vodnega toka
Divje odlagališče odpadkov v jami: ne
Znatne poškodbe jamskega inventarja: ne

Vhod v jami je tik ob cesti, ki pelje na Ponikovsko planoto. Jama za gostilno je opuščen rudnik, ki ga ne moremo smatrati za jamo, saj ni 10 m metrov naravnega rova.

4.2.2 Jiračkova pogrezlina (ev. št.: 40552)

Sinonim: Jiračka pogrezlina, Zgornja snežnica ob poti na Pečno
Dolžina: 139 m
Globina: 19 m

Način nastanka: rudnik
Vodne razmere: brez vodnega toka
Divje odlagališče odpadkov v jami: ne
Znatne poškodbe jamskega inventarja: ne

Jiračka pogrezlina je v neposredni bližini vhoda v Bezgečevo jamo. Tudi to je opuščen rudnik, kjer se je strop delno porušil, zato je težko oceniti kaj je naravnega in kaj umetnega nastanka.

4.2.3 Nova jama (ev. št.: 44384)

Sinonim: Barbarin rov
Dolžina: 30 m
Globina: 9 m

Način nastanka: rudnik
Vodne razmere: brez vodnega toka
Divje odlagališče odpadkov v jami: ne
Znatne poškodbe jamskega inventarja: ne

Nova jama je tretji opuščen rudnik, kjer je zaradi porušitve stropa težko oceniti kaj je naravnega nastanka in kaj umetnega.

4.3 Neznane jame

Na območju Ponikovskega krasa so registrirane tri jame, ki nam jih ni uspelo odkriti. Zapisniki o jamah so skopi. Na lokaciji, kjer naj bi bile te jame, jam ni. Avtor zapisnika se je verjetno zmotil pri zapisu koordinat vhoda. Dostopa do jame pa ni opisal tako, da jam nismo uspeli najti. Spraševali smo domačine, preiskali večje območje, jam pa ni. Verjetno je prišlo do napake, ker je raziskovalec napačno zapisal koordinate vhoda, naslednik pa je jamo še enkrat registriral po drugim imenom na drugi lokaciji.

Te tri jame so: Jama nad Jezeričanom (ev. št.: 43899), Sopot pri Ponikvi (ev. št.: 43964), Špranja v Topolovcu (ev. št.: 42511).

5 Hudinjsko gričevje

5.1 Naravne jame Hudinjskega gričevja

5.1.1 Špegličeva jama (ev. št.: 43512)

Sinonim: Huda luknja na Dolu, Jama nad Šklambo
Dolžina: 48 m
Globina: 3 m

Način nastanka: v freatičnih razmerah
Vodne razmere: brez vodnega toka
Divje odlagališče odpadkov v jami: ne
Znatne poškodbe jamskega inventarja: da

Slika 30: Polomljeno kapniško okrasje (foto: Hribernik, 2009).

Slika 31: Vhod v Špegličevo jamo (foto: Hribernik, 2009).

Vhod v jamo je sredi mešanega gozda. V okolici ni opaziti skal, apnenca. V bližini vhoda je pot. Vhodni del se razširi v večjo dvorano. Dvorana je bogato zasigana. Žal so kapniki poškodovani, polomljeni. V jami prebivajo pajki, kobilice in netopirji.

5.1.2 Zlodejeva luknja (ev. št.: 44827)

Sinonim: -
Dolžina: 43 m
Globina: 4 m

Način nastanka: v freatičnih razmerah
Vodne razmere: brez vodnega toka
Divje odlagališče odpadkov v jami: ne
Znatne poškodbe jamskega inventarja: ne

Vhod je sredi skal, v mešanem gozdu, 40m nižje je pot ter izvir potoka. Ima 2 vhoda. Oba sta ozka, skoznju se je treba splaziti in potem se jama razširi. Ozkima vhodoma sledi dvorana, kjer so opazni sledovi bivanja jazbecev. Prehod v nižje dele jame je ozek. Jama se konča z neprehodno ožino. Jama je zasigana. V njej je veliko iztrebkov jazbecev. V notranjosti jame je veliko muh, pajkov in kobilic.

Slika 32: Zgornji vhod v Zlodejevo luknjo (foto: Hribernik, 2009).

6 Posavsko hribovje

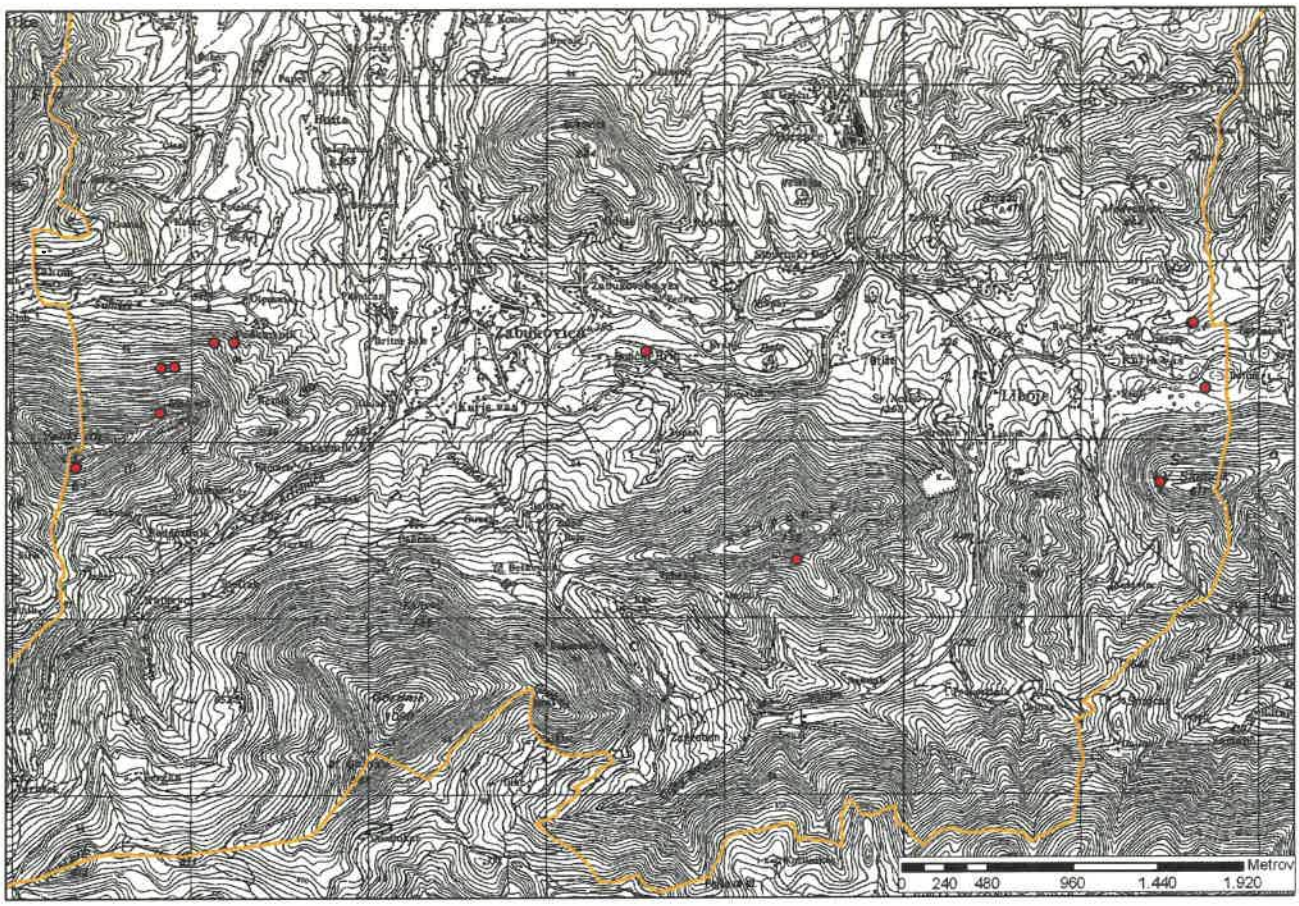

Karta 2: Območje južnega dela občine Žalec in kraške jame.

Vir kartografske podlage: Skenogram DTK 25, GURS.

6.1 Kamnik

Na območju Kamnika so do sedaj poznanih 6 kraških jam. Našli smo tudi precej dihalnikov, ki kažejo na to, da so možne najde še novih jam. Vse jame so dostopne le peš, vhodi so precej oddaljeni od cest. Tako so jame dobro ohranjene. Le v Silvotovi jami smo našli nekaj pločevink. Ostale jame so čiste, brez odpadkov. Tudi jamski inventar ni poškodovan.
Skupna značilnost vseh jam je tudi močna krušljivost.

Slika 33: Pogled na zahodno pobočje Kamnika (foto: Hribernik, 2009).

Slika 34: Pogled s Kamnika, z Malega vrha na Spodnjo Savinjsko dolino (foto: Hribernik, 2009).

Slika 35: Mali vrh - Kamnik (foto: Hribernik, 2009).

6.1.1 Kamniško brezno (ev. št.: 43583)

Sinonim: -
Dolžina: 13 m
Globina: 13 m

Način nastanka: v vadoznih razmerah
Vodne razmere: brez vodnega toka
Divje odlagališče odpadkov v jami: ne
Znatne poškodbe jamskega inventarja: ne

Vhod v brezno je v neposredni bližini markiranje poti, ki iz južne smeri vodi na vrh Kamnika. Vhod v brezno je ozek in težko opazen. V času naših raziskav je bil zadelan z vejami. Brezno je močno krušljivo. Konča se z dnom zadelanim z gruščem in skalami. Po stenah je preperela siga ter kapniki.

Slika 36: Vhod v Kamniško brezno (foto: Hribernik, 2009).

6.1.2 Jama v steni (ev. št.: 44828)

Sinonim: Brilejeva jama
Dolžina: 10 m
Globina: 0 m

Način nastanka: v freatičnih razmerah
Vodne razmere: brez vodnega toka
Divje odlagališče odpadkov v jami: ne
Znatne poškodbe jamskega inventarja: ne

Jama se nahaja v stenah Kamnika, JZ od Malega vrha. Do vhoda je potrebno malce poplezati. Jama je kratek ozek toda visok rov v katerem lahko hodimo pokonci. Po tleh je pesek, grušč. V zadnjem delu jame je nekaj sigovih tvorb. V jami so pajki in kobilice.

Slika 37: Pogled iz Brilejeve jame (foto: Hribernik, 2009).

6.1.3 Vošnjakova jama (ev. št.: 44829)

Sinonim: -
Dolžina: 56 m
Globina: 13 m

Način nastanka: tektonski
Vodne razmere: brez vodnega toka
Divje odlagališče odpadkov v jami: ne
Znatne poškodbe jamskega inventarja: ne

Slika 38: Vošnjakova jama (foto: Hribernik, 2009).

Jama se nahaja na SV pobočju Kamnika v neposredni bližini hudournika. Jame ni težko najti, saj je v tektonski razpoki, ki je dobro opazna. V okolici je mešan gozd. Jama ima vsaj 4 vhode. Nastala je v tektonski razpoki, katere strop se počasi ruši in tako nastajajo novi vhodi. Sčasoma bo nastala brezstropa jama. Značilni sta precej ravni, gladki steni nastali s tektoniko. Stene so ponekod rahlo zasigane. Po tleh je prst, grušč, skale. V jami so kobilice in pajki.

6.1.4 Brezno 2 na Kamniku (ev. št.: 44831)

Sinonim: -
Dolžina: 24 m
Globina: 11 m

Način nastanka: v vadoznih razmerah
Vodne razmere: brez vodnega toka
Divje odlagališče odpadkov v jami: ne
Znatne poškodbe jamskega inventarja: ne

Vhod se nahaja sredi mešanega gozda na manjši uravnavi in je udornega značaja, skoraj okrogle oblike, premera cca. 1 m. Sledi ozek rov, krušljiv, ki pelje v manjšo dvoranico. V končnem delu jame je nekaj kapnikov. Na dnu jame so grušč, prst in kamenje. V jami prebivajo polži, pajki in kobilice.

Slika 39: Vhod v Brezno 2 na Kamniku (foto: Hribernik, 2009).

6.1.5 Silvotova jama (ev. št.: 44832)

Sinonim: -
Dolžina: 61 m
Globina: 20 m

Način nastanka: tektonski

Slika 40: Tektonsko zrcalo v Silvotovi jami (foto: Hribernik, 2009).

Vodne razmere: brez vodnega toka, na dnu je stoječa voda
Divje odlagališče odpadkov v jami: nekaj praznih pločevink
Znatne poškodbe jamskega inventarja: ne

Vhod v jamo je sredi svetlega mešanega gozda, sredi skal. Vhodni del se spušča navzdol. Jama je tektonskega nastanka. Nastala je v tektonski razpoki, kar je v jami dobro vidno. V jami je tektonsko zrcalo - povsem gladka stena. V jami so kapniki in druge sigaste tvorbe. Po tleh jame je grušč, pesek, kamni. V njej prebivajo kobilice, pajki, netopirji.

6.1.6 Brezno 1 na Kamniku (ev. št.: 44833)

Sinonim: -
Dolžina: 10 m
Globina: 10 m

Način nastanka: v vadoznih razmerah
Vodne razmere: brez vodnega toka
Divje odlagališče odpadkov v jami: ne
Znatne poškodbe jamskega inventarja: ne

Slika 41: Vhod v Brezno 1 na Kamniku (foto: Oštir, 2009).

Majhen, ozek vhod (0,3x0,5 m) se nahaja sredi poseke, kjer so posajeni mladi jeseni. Vhod je težko opazen, ker je zakrit s travo. Vhodni del je zelo krušljiv. Ozkemu vhodu sledi ozek rov, ki spominja na meander, vendar se hitro tako zoži, da ni prehoden. Brezno je rahlo zasigano. Vidni so posamezni kapniki. Na dnu brezna so prst, siga, grušč ter odlomljene skale.

6.2 Slomnik, Medvedjek, Hom

6.2.1 Jama na Slomniku (ev. št.: 44192)

Sinonim: -
Dolžina: 19 m
Globina: 10 m

Način nastanka: v freatičnih razmerah, delno v vadoznih razmerah
Vodne razmere: brez vodnega toka
Divje odlagališče odpadkov v jami: ne
Znatne poškodbe jamskega inventarja: ne

Vhod v jamo je na S strani Slomnika, v bližini razgledne točke, severno od pečin. Vhod je sredi skalnatega odloma. Vhodni del se razcepi na dva rova, glavni rov se spušča in se konča z zasutim dnom. Krajši stranski rov se konča z neprehodno ožino. V jami je nekaj sige in kapnikov. Po tleh je grušč, prst, kamenje. V jami bivajo polži, pajki, netopir, kobilice.

Slika 42: Vhod v Jamo na Slomniku (foto: Oštir, 2009).

6.2.2 Petačeva jama (ev. št.: 43579)

Sinonim: -
Dolžina: 408 m
Globina: 48 m

Način nastanka: v freatičnih razmerah
Vodne razmere: vodni tok v notranjosti jame
Divje odlagališče odpadkov v jami: ne
Znatne poškodbe jamskega inventarja: ne

Jama se nahaja v vznožju stene sredi mešanega gozda. Vhoda sta dva. Prvi vodi v ozek, težko prehoden meander. Drugi pa je širši in lažje dostopen. Oba vhodna rova se združita in se nadaljujeta v rove, ki vodijo do zelo težko prehodnih ožin. Za ožinami se jama močno razširi. Zaradi težke dostopnosti je jama zelo ohranjena. V jami je precej kapnikov. V jamo ponikalnica prinaša fluvialni material. Opazili smo pajke, kobilice in netopirje.

Slika 43: Ozek rov Petačeve jame (foto: Hribernik, 2009).

6.2.3 Petačeva jama 2 (ev. št.: 48989)

Sinonim: -
Dolžina: 43 m
Globina: 4 m

Način nastanka: v freatičnih razmerah
Vodne razmere: brez vodnega toka
Divje odlagališče odpadkov v jami: ne
Znatne poškodbe jamskega inventarja: ne

Jame je skoraj v vznožju stene, nad ponorom ponikalnice, v mešanem gozdu. Skozi vhod se je potrebno splaziti. Sledi relativno ozek in visok rov, ki se konča z ožino. Jama je povezana s Petačevo jamo, ki leži spodaj, vendar povezava za človeka ni

prehodna. V jami so kapniki. Po tleh so prst, grušč, pesek ter posamezne živalske kosti. V jami smo opazili pajke in kobilice.

Slika 44: Vhod v Petačevo jamo 2 (foto: Hribernik, 2009).

6.2.4 Ocvirkova jama v Štadlerjevem gozdu (ev. št.: 45348)

Sinonim: Štadlerjeva jama
Dolžina: 30 m
Globina: 3 m

Način nastanka: v freatičnih razmerah
Vodne razmere: brez vodnega toka
Divje odlagališče odpadkov v jami: da; kosi opeke, plastike
Znatne poškodbe jamskega inventarja: da
Opombe: jama je v območju Nature 2000

Vhod v jamo je sredi mešanega gozda, v bližini ceste. Vhod se spušča navzdol v jamo. Jama se spušča najprej navzdol nato se začne rahlo vzpenjati. Konča se z ožino. V jami je precej kapniških tvorb. V njej prebivajo pajki, kobilice, netopirji.

Slika 45: Jamarji v Štadlerjevi jami (foto: Hribernik, 2009).

Slika 46: Divje odlagališče v bližini Ocvirkove jame v Štadlerjevem gozdu (foto: Hribernik, 2009).

6.3 Kotečnik

6.3.1 Ravbarska jama 1 nad Libojami (ev. št.: 40494)

Sinonim: Ravbarska luknja 1, Jama na Kotečniku
Dolžina: 20 m
Globina: 2 m

Način nastanka: v freatičnih razmerah
Vodne razmere: je bila brez vodnega toka
Divje odlagališče odpadkov v jami: /
Znatne poškodbe jamskega inventarja: /
Opombe: jama je uničena, zminirana – kamnolom

Slika 47: Kamnolom, kjer so bile nekoč vsaj 3 kraške jame (foto: Hribernik, 2009).

6.3.2 Ravbarska luknja 2 nad Libojami (ev. št.: 40498)

Sinonim: Mrharjeva luknja, Guzejeva
Dolžina: 30 m
Globina: 5 m

Način nastanka: v freatičnih razmerah
Vodne razmere: je bila brez vodnega toka
Divje odlagališče odpadkov v jami: /
Znatne poškodbe jamskega inventarja: /
Opombe: jama je uničena, zminirana - kamnolom

6.3.3 Ravbarska luknja 3 nad Libojami (ev. št.: 40499)

Sinonim: Henrihova jama, Ravbarjeva jama C
Dolžina: 15 m

Globina: 0 m
Način nastanka: v freatičnih razmerah
Vodne razmere: je bila brez vodnega toka
Divje odlagališče odpadkov v jami: /
Znatne poškodbe jamskega inventarja: /
Opombe: jama je uničena, zminirana - kamnolom

6.3.4 Ravbarjev spodmol (ev. št.: 44387)

Sinonim: -
Dolžina: 26 m
Globina: 0 m
Način nastanka: v freatičnih razmerah
Vodne razmere: brez vodnega toka
Divje odlagališče odpadkov v jami: ne
Znatne poškodbe jamskega inventarja: ne

Spodmol se nahaja v vznožju sten, ki so opremljene za športno plezanje. Od vhoda se odpira pogled na Šmohor. Spodmol ima dva vhoda, ki sta tako velika, da skoznju prihaja toliko svetlobe, da ne rabimo dodatne luči. Po stenah je nekaj sige. Po tleh je pesek, grušč in večje skale. Neposredna okolica spodmola se uporablja za WC.

Slika 48: Ravbarjev spodmol (foto: Hribernik, 2009).

6.3.5 Bungola (ev. št.: 46371)

Sinonim: -
Dolžina: 71 m
Globina: 22 m
Način nastanka: v freatičnih razmerah
Vodne razmere: občasni vodni tok
Divje odlagališče odpadkov v jami: da
Znatne poškodbe jamskega inventarja: ne

Slika 49: Odpadki v jami (foto: Hribernik, 2009).

Vhod je severno pod vrhom manjše vzpetine, sredi mešanega gozda. Vhod je sredi skalnatega odloma. Je ozek in se spušča navzdol. Najprej se malce razširi nato sledi ožina, ki vodi v notranje dele jame. Jama se spušča navzdol. Videti je tako kot, da sta se združila brezno nastalo v vadoznih razmerah ter freatični rovi. V sušnem obdobju je jama suha. Videti pa je, da v deževju po jami teče precej vode. V jami so kapniki, kapniške zavese in druge sigove tvorbe. Med fluvialnimi nanosi je precej nekarbonatnih prodnikov iz nekraške okolice. V jami so odpadki: plastične vreče, živalske kosti. V jamo smo opazili pajke, kobilice, netopirje, polže.

7 Odprta vprašanja in nadaljnje aktivnosti

Med terenskim delom in analizo podatkov so se odprla nekatera vprašanja. Odločili smo se zadevo nadgraditi. Med domačini bomo povprašali, če mogoče poznajo še kakšno jamo. Predvidevamo tudi iskanje še neregistriranih jam na območju Kamnika. V prihodnjih mesecih bomo izvedli strokovno ekskurzijo, kjer si bodo obiskovalci ogledali nekatere jame in druge kraške pojave Ponikovskega krasa.
Skušali bomo pridobiti sredstva za čiščenje onesnaženih jam.

8 Sklep

Z vidika varovanja jam so ogrožene predvsem lahko dostopne jame z velikimi vhodi. Območje Ponikovskega krasa je prepleteno s cestami in kolovozi. Poselitev je relativno visoka. Naravovarstvena zavest domačinov je še vedno prenizka, zato nastajajo še vedno nova odlagališča odpadkov v jamah. Kraško območje bi nujno potrebovalo kanalizacijski sistem.
Stanje je bistveno boljše v jamah na območju Posavskega hribovja, saj so te jame večinoma težko dostopne, relativno daleč od cest in tako večinoma neonesnažene.

9 Literatura in viri

Agencija Republike Slovenije za okolje. URL: http://gis.arso.gov.si/ (citirano 7. 8. 2008)

Kataster2008a. Kataster Jamarske zveze Slovenije. 2008. Ljubljana, Jamarska zveza Slovenije.

Osnovna geološka karta SFRJ. L 33-67, Celje. 1987. 1:100.000. Beograd, Zvezni geološki zavod.

Uredba o spremembah in dopolnitvah uredbe o zvrsteh naravnih vrednot, Uradni list Republike Slovenije 67/2003. Ljubljana.

Uredba o zvrsteh naravnih vrednot, Uradni list Republike Slovenije 52/2002 in 67/2003. Ljubljana.

Zakon o varstvu podzemnih jam, Uradni list Republike Slovenije 2/2004, Ljubljana.

10 Seznam slik

Slika 1: Informativna tabla na obrobju krajinskega parka (foto: Hribernik, 2008)..... 5

Slika 2: Kraško površje nad jamo Pekel (foto: Hribernik, 2008)..... 6

Slika 3: Požiralnik Ponikvice (foto: Hribernik, 2008)..... 6

Slika 4: Območje Ponikovskega krasa (foto: Hribernik, 2008)..... 7

Slika 5: Posavsko hribovje (foto: Hribernik, 2009)..... 8

Slika 6: Netopir (foto: Bračič, 2008)..... 9

Slika 7: Raziskovanje Jame na Dragi (foto: Oštir, 2008)..... 13

Slika 8: Helektiti v Jami na Dragi (foto: Oštir, 2008)..... 13

Slika 9: Odpadki v Lisičji jami (foto: Hribernik, 2008). 14
Slika 10: Kapniki v Lisičji jami (foto: Hribernik, 2008). 15
Slika 11: Rastje v jami Pekel (foto: Hribernik, 2008). 16
Slika 12: Kapniki porasli z algami, mahom (foto: Hribernik, 2008). 16
Slika 13: Ponvice v Peklu (foto: Hribernik, 2008). 17
Slika 14: Turistična infrastruktura (foto: Hribernik, 2008). 17
Slika 15: Luč in rastje v Peklu (foto: Hribernik, 2008). 18
Slika 16: Raziskovanje Rup (foto: Kovačič, 2008). 19
Slika 17: Raziskovanje Sevšekove jame 1 (foto: Oštir, 2008). 20
Slika 18: Vhod v Spodnjo Stesko jamo (foto: Bračič, 2008). 21
Slika 19: Kapniško okrasje v Zgornji Steski jami (foto: Bračič, 2008). 22
Slika 20: Kapniki v Zg. Steski jami (foto: Bračič, 2008). 23
Slika 21: Drobni kapniki – špageti v Zg. Steski jami (foto: Bračič, 2008). 23
Slika 22: Zgornji vhod v Kamnito hišo, kjer so vidne sledi izkopavanj (foto: Hribernik, 2008). 24
Slika 23: Vhod v Boštenuhovo jamo (foto: Bračič, 2008). 25
Slika 24: Kadaver v Breznu nad Brezovo (foto: Hribernik, 2008). 26
Slika 25: Vhod v Brezno nad Brezovo (foto: Hribernik, 2008). 26
Slika 26: Vhod v Lisičjo luknjo (foto: Hribernik, 2008). 28
Slika 27: Odpadki v Lisičji luknji (foto: Hribernik, 2008). 28
Slika 28: Prehod med odpadki (foto: Hribernik, 2008). 29
Slika 29: Jama WC (foto: Hribernik, 2008). 30
Slika 31: Polomljeno kapniško okrasje (foto: Hribernik, 2009). 32
Slika 32: Vhod v Špegličevo jamo (foto: Hribernik, 2009). 33
Slika 33: Zgornji vhod v Zlodejevo luknjo (foto: Hribernik, 2009). 34
Slika 34: Pogled na zahodno pobočje Kamnika (foto: Hribernik, 2009). 36
Slika 35: Pogled s Kamnika, z Malega vrha na Spodnjo Savinjsko dolino (foto: Hribernik, 2009). 36
Slika 36: Mali vrh - Kamnik (foto: Hribernik, 2009). 37
Slika 37: Vhod v Kamniško brezno (foto: Hribernik, 2009). 38
Slika 38: Pogled iz Brilejeve jame (foto: Hribernik, 2009). 39
Slika 39: Vošnjakova jama (foto: Hribernik, 2009). 40
Slika 40: Vhod v Brezno 2 na Kamniku (foto: Hribernik, 2009). 41

Slika 41: Tektonsko zrcalo v Silvotovi jami (foto: Hribernik, 2009). 41
Slika 42: Vhod v Brezno 1 na Kamniku (foto: Oštir, 2009). 42
Slika 43: Vhod v Jamo na Slomniku (foto: Oštir, 2009). 43
Slika 44: Ozek rov Petačeve jame (foto: Hribernik, 2009). 44
Slika 45: Vhod v Petačevo jamo 2 (foto: Hribernik, 2009). 45
Slika 46: Jamarji v Štadlerjevi jami (foto: Hribernik, 2009). 46
Slika 47: Divje odlagališče v bližini Ocvirkove jame v Štadlerjevem gozdu (foto: Hribernik, 2009). 46
Slika 48: Kamnolom, kjer so bile nekoč vsaj 3 kraške jame (foto: Hribernik, 2009)... 47
Slika 49: Ravbarjev spodmol (foto: Hribernik, 2009). 48
Slika 50: Odpadki v jami (foto: Hribernik, 2009). 49

11 Seznam tabel in kart

Tabela 1: Koordinate vhodov jam (WGS-84) 12

Karta 1: Območje KP Ponikovski kras in kraške jame. 11
Karta 2: Območje južnega dela občine Žalec in kraške jame. 35